

ἀλλ' οὐδένα βλέπω... οὐδένα, σοὶ ὀρκίζομαι, εἶδον. Συνεχίζω πάλιν τὴν πορείαν μου καὶ ἀκούω, ὅτι προσήγγιζον εἰς τὴν ἐναρμόνιον αὐτὴν. Διέρχομαι τότε καὶ ἀφήνω αὐτὴν ὀπίσω μου. Ἀπὸ τῆς κερασίας προήρχετο τὸ ἄσμα. Ὡ! ὅ,τι ἔλεγε αὐτὸ βεβαίως δὲν σοὶ τὸ λέγω, εἰ καὶ ἔκτοτε τὸ ἐγκλείω ἀδιαλείπτως ἐν τῇ ψυχῇ μου.

ΑΙΓΛΗ. Πρέπει νὰ μοὶ τὸ εἴπῃς· ἐδῶ, κάτωθι τῆς σκιᾶς ταύτης δὲν κρατεῖται τὸ μυστικόν, ἐντὸς δὲ τοῦ λουτροῦ συνειθίζουσι πάντοτε αἱ ποιμενίδες ν' ἀνακοινῶσι τὰ μυστικά των.

ΙΡΙΣ. Ἔστω· ἀλλὰ νὰ ἐπαινέσω οὕτως ἐμαυτὴν... Γίνωσκε, ὅμως, ὅτι οἱ ποιμένες λέγουσι πάντοτε πλείονα τῆς ἀληθείας, ὅταν ὁμιλῶσι περὶ ἡμῶν.— Κατερχόμεν ἐγὼ τοῦ λόφου καὶ αἴφνης... πυρακτοῦνται αἱ παρειαί μου... καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ ἐξῆς ἄσμα :

«Πόθεν ἄρα γε ἔρχεται, τίς εἶνε αὐτή, ἣτις διὰ τῶν ὑπερηφάνων καὶ ὠραίων τρόπων τῆς δεικνύει ἀγάπην καὶ σεμνότητα; Ζέφυροι, οἵτινες παίζετε μετὰ τῆς παγχρύσου κόμης, ἡ Νηρηΐς αὐτή, ὦ! τίς ἄρα γε εἶνε; Ἀνίσως ἢ μία τῶν χαρίτων, ἃ! εἶνε ἡ νεωτέρα καὶ ὠραιότερα ἐξ αὐτῶν. Ἴδε, κλίνει τὸ τρυφερόν χόρτον κάτωθι τῶν ποδῶν τῆς, καὶ ὁ ὠραίος κρίνος καὶ ὁ κυανοῦς ὑάκυνθος, βλέποντες τὸ ὠραῖον πρόσωπον ὅπερ ὑπερβάλλει πᾶσαν καλλονὴν, κύπτουν τὴν κεφαλὴν, ἵν' ἀσπασθῶσι τοὺς πόδας τῆς. Ὡ εὐδαίμονα ἄνθη, καρπούμενα τσοαύτην ἀπόλαυσιν, ναί, θὰ σᾶς δρέψω ἐγὼ, ναί, ἐξ ὑμῶν θὰ πλέξω δύο στεφάνους καὶ θὰ ζῶσω διὰ τοῦ ἐνὸς τὸ μέτωπόν μου, τὸ δ' ἕτερον μετὰ σεβασμοῦ θὰ προσενέγκω εἰς τὸν θεὸν τῆς ἀγάπης. Οἴμοι! πῶς στρέφει περίεξ, περιφοβός, τοὺς μαύρους ὀφθαλμούς τῆς! Θεέ μου! τί σὲ φοβίζει, ἀγάπη μου; Ἄγριον ὄρνεον δὲν εἶμαι βεβαίως ἐγὼ, οὐδὲ περὶ τρομερῶν πραγμάτων ὁμιλεῖ τὸ ἄσμα μου. Ἄ! διατί νὰ μὴ δύναμαι νὰ τὸ ψάλλω μεθ' ἀρμονίας τόσης, ὥστε νὰ ἐμβάλῃ εἰς γλυκεῖαν ἔκτασιν τὴν ψυχὴν σου καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ βήματά σου; Διατί, ἂν ἡ ψυχὴ μου ποθῇ τὸ ἠύλογημένον τοῦτο πρόσωπον, πολὺ μᾶλλον ἢ ὁ τρυφερός ἀηδονεύς τὸ ἔαρ, διατί νὰ μὴ δύνωμαι, ὦ θεέ μου! νὰ φθάσω διὰ τῶν γλυκυτέρων ἤχων τὴν λαλίαν του, ἵνα σταματήσω τὸ βῆμα σου; — Ὡραία, τί φοβεῖσαι; καὶ ποῦ φεύγεις; Ὡ σεῖς, ἄγρια ῥόδα, κρύψατε τὰς ἀκάνθας σας καὶ μὴ τολμήσητε νὰ νύξητε τὸν εὐγενῆ πόδα, ἀλλ' ἂν ἠδύνασθε ἐλαφρῶς ν' ἀρπάσητε τὴν κυματίζουσαν ἐσθῆτα, καλὸν θὰ ἦτο νὰ τὴν κρατήσητε μικρόν! Ἄ! ἐκ τούτου ἐδῶ τοῦ τόπου φεύγει πάντοτε ἐπὶ μᾶλλον ἐπειγομένη. Ὡ Ζέφυροι, οἵτινες πνέεται μεθ' ἡδύτητος καὶ ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνοῦ δείκνυθε πρὸς με, εἰς μάτην, οἴμοι, φέρετε ἀντίστασιν εἰς τὴν πορείαν τῆς, καὶ ἡ ἐλαφρὰ ἐσθῆς, ἣν διὰ τῆς πεφιλημένης πνοῆς σας ἠδέως ὠθεῖτε, μόνη δεικνύει ὅτι διαίως τὴν ἀκολουθεῖ. Ἄ! μάτην μοχθῶ νὰ κρατήσω τὴν ἀχάριστον! Ἄκουσόν με τοῦλάχιστον, σκληρὰ Νηρηΐς· ὅταν ἔλθῃ ἐφ' ἡμῶν ἡ ἥσυχος νύξ καὶ ἡ σελήνη θὰ χύνη λαμπρότερον τὸ φῶς τῆς, θὰ ἔλθω τότε ἐγὼ νὰ κρεμάσω εἰς τὸ παράθυρον τῆς καλύβης σου καλαθίσκον γέμοντα ἐκ τῶν καρπῶν, οἵτινες κρέμονται εἰς τὸ δένδρον τοῦτο. Ἄν δὲν ἀρνηθῆς, εὐγενῆς μου Νηρηΐς, ἂν δὲν καταφρονήσης τοῦ δώρου μου ἃ! εἶμαι ὁ μᾶλλον εὐδαίμων ἐγὼ τῶν βοσκῶν. Ἀλλὰ σὺ φεύγεις, ψυχὴ μου, καὶ τὸ πρόθυμον βλέμμα μου μόλις κατορθοῖ νὰ διακρίνῃ μέσῳ τῶν δένδρων τὴν ἐσθῆτα σου. Τλήμων ἐγὼ! καὶ ἡ σκιά ἐκείνης ἦν λατρεύω ἀφανίζεται... ψυχὴ ἀσπλαγχνος, σκληρὰ, διατί φεύγεις;»

Αὐτὰ ἔψαλεν ὁ ποιμὴν. Μὲ τοὺς ὀφθαλμούς χαμαὶ νεύοντας ἠκολούθουν ἐγὼ τὴν πορείαν μου· δὲν ἔλειψα ὅμως ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ νὰ στρέψω λάθρα τὸ βλέμμα

μου πρὸς τὸ δένδρον, ἀλλὰ τόσω ἦτο πυκνόν, ὥστε οὐδένα ἠδυνήθην νὰ διακρίνω. Ἦλθε ἡ νύξ. Ὡ! πιστεύεις ὅτι ἀνεπαύθην, Αἴγλη μου πεφιλημένη; Μόλις κατακλιθεῖσα, εἶδα ποιμένα τινα, ὅστις ἐκρέμασε καλαθίσκον εἰς τὸ παράθυρόν μου· τὸν εἶδα ὑπὸ τὸ λαμπρόν φῶς τῆς σελήνης, ἡ δὲ σκιά του ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Ἐπυρακτώθη τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἡ καρδιά μου ἔπαλλε. Ἄλλ' ὅτε ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ ποιμὴν... εἶπέ μοι, δὲν ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῶ ἂν ἤμην ἐγρηγορούσα ἢ ἂν εἶχον ὄνειρευθῆ; Τούτου ἕνεκα μόνον προσήγγισα εἰς τὸ παράθυρον καὶ διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐξεκρέμασα βραδέως τὸν καλαθίσκον. Ἦτο πλήρες κερασίων... Τόσω γλυκέα, Αἴγλη μου, οὐδέποτε ἔφαγον. Ἐκαλύπτοντο διὰ ῥόδων καὶ μυρσινῶν... Ὡ, τὸ μαντεύω, ἤθελες νὰ ἐμάνθανες τὸ ὄνομα τοῦ βοσκῶ... Ὡ! τοῦτο ὅμως, σύγγνωθί μου, δὲν τὸ μανθάνεις παρ' ἐμοῦ.

ΑΙΓΛΗ. Καὶ ἔχω χρεῖαν νὰ ἐρωτήσω σέ; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολὺ κρύφια εἶνε τὰ μυστικά σου! Ἄρνεῖσαι λοιπὸν νὰ μοὶ εἴπῃς, ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἦτο οὗτος; Τὸν καλαθίσκον ἐγὼ εἶχον δωρήσει τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν. Ἄλλὰ διατί συγχίζεσαι, Ἴρι μου; Διατί εὐγενές τι χρῶμα βαθύτερον ἢ τὸ τοῦ ῥόδου χύνεται ἀπὸ τοῦ μετώπου, ὅπερ στέφουσιν οἱ οὐλοὶ βόστρυχοί σου, ἕως τοῦ στήθους κάτω; Διατί κρατεῖς τοὺς ὀφθαλμούς ἐσκυμένους πρὸς τὰ ὕδατα; Ἐλθέ, περίπτυσόν με· ἐγὼ πάντοτε σὲ ἠγάπων ὡς ἀδελφὴν, ἀγάπησον ὡσαύτως καὶ σὺ, Ἴρι μου, τὸν ἀδελφόν μου.

ΙΡΙΣ. Καὶ θὰ σοὶ ἐνεπίστευόν ποτε, Αἴγλη, τοιοῦτον μυστικόν ἂν δὲν σὲ ἠγάπων ὡς ἐμαυτὴν;

ΑΙΓΛΗ. Ἔστω, ἵνα σε ἐγκαρδιώσω, θὰ σοὶ διηγηθῶ κ' ἐγὼ τὰ κρύφια τῆς ψυχῆς μου. Τὴν πρώτην τοῦ Μαΐου προσήνεγκεν ὁ πατήρ μου θυσίαν εἰς τὸν Πᾶνα. Εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκάλεσε τὸν Μενάκλαν, τὸν καλὸν του φίλον, ὅστις ἦλθε συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ του. Καθ' ἣν ὥραν προσέφερον τὴν θυσίαν, ἐπαιξεν ὁ Δάφνης δις τὸν αὐλόν του· γινώσκεις, ὅτι κατὰ τὸ αὐλημα ὑπερβάλλει πάντας τοὺς ποιμένας. Οἱ ξανθοὶ βόστρυχοί του ἐπιπτον οὐλωμένοι ἐπὶ τῆς παλλεύκου ἐσθῆτος του κ' ἐνόμιζες, ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων. Ὅταν ἡ ἑορτὴ... Ὡ Θεέ μου! βήματα ἀκούω... ἔρχεται αὐτός.

ΙΡΙΣ. Ἀληθῶς, ἀκούω κ' ἐγὼ. Ὡ Νηρηΐδες, ὑμεῖς βοηθήσατέ μας. Λάβωμεν τὰς ἐσθῆτας μας καὶ ἄγωμεν νὰ κρυβῶμεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου.

Ἐφυγον αἱ ποιμενίδες, ὡς ἐμφοβοὶ περισσότεραὶ διωκόμεναι ὑπὸ ἀγρίου ὄρνέου· ἀλλ' ὅ,τι τοσοῦτον ταῖς ἐνεποίησε τρόμον ἦτο ὠραία μικρὰ ἔλαφος, δειλὴ ὡς αὐταί, ἣτις ἵνα οὐδέσῃ τὴν δίψαν τῆς ἐν τῷ διαυγεῖ ρεῦματι ἔφθασεν ἀλλομένη εἰς τὴν ὄχθην.

GESSNER

Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙΝ

Εἶχεν ἔξοχα προτερήματα ὁ Φρειδερίκος Β'. ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, καὶ παιδείαν οὐ τὴν κοινὴν, ἀλληλογραφῶν μετὰ τοῦ Βολταίρου καὶ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου· αὐτὸς ἐμεγάλυνε τὴν Πρωσίαν· ἀλλ' ἐσεμνύνετο πρὸ πάντων ἐπὶ τῇ ἐσχάτῃ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος καταφρονήσει του. Μὴ παραδεχόμενος τιμιότητα εἰς οὐδὲν τῶν επαγγελμάτων, κατήντησε νὰ χλευάζῃ καὶ αὐτὸ τὸ τῶν βασιλέων· ὥστε πιστεύουσι τινες ὅτι, καὶ τὸ βασιλικὸν διάδημα ὁσάκις ἐφόρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, πάντως θὰ

ἐγέλα, θεωρῶν τὸν στολισμὸν τοῦτον ἀστεῖον καὶ ἀλλόκοτον.

Γράφων δὲ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ, τὸν καὶ κληρονόμον τοῦ θρόνου, δίδει εἰς αὐτὸν ἀναληγῆτως τὰ ἐπόμενα ἐκπληκτικὰ μαθήματα :

*
**

«Αἱ μέγισταί τῶν μοναρχιῶν, τὸν λέγει, ἔλαβον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ σφετερισμοῦ. Ἡμεῖς αὐτοί, ἀρχόμεθα ἀφ' ἐνὸς ἀνάρτου καὶ ἐνὸς ὑβοῦ· ὑβοῦ δέ, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Α'. ἦτο μικρὸς σωμας, δύσμορφος, καὶ ὁμοῦ ὑπερόπτης· εἶχε τὴν φυσιογνωμίαν κοινοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀντελαμβάνετο ὅ,τι παρουσιάζετο ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς κάτοπτρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα, μάταιά τε καὶ ἀληθῶς μεγάλα, ἀντανανκλῶνται ἐπίσης καὶ συγγέονται.»

*
**

Ταῦτα περὶ τῆς καταγωγῆς του· περὶ δὲ τῶν ὑπηκόων του.—«Εἶναι, λέγει, ἀνδρεῖοι καὶ τραχεῖς, μέθυσοι εἰς τὸ ἄκρον, ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των τύραννοι, ἐνώπιον τοῦ δεσπότη δουλοπρεπεῖς· ἐρασταὶ μὲν ἄνοστοι, οὐζυγοὶ δὲ ἀκρόχοιοι καὶ δύστροποι. Τί φορέματα εἶναι αὐτὰ τὰ δερμάτινα! τί ὑψηλὰ ὑποδήματα, καὶ εἰς τὰς χεῖρας ραβδίδιον! Τὸ ἐνδύμα βραχύτατον καὶ ἡ βέστα μακροτάτη. Αἱ δὲ γυναῖκες; αἰείποτε ἢ ἔγκυοι, ἢ γαλουχοῦσαι· ὡς συμφέρει ἄλλως τε εἰς πᾶν ἔθνος στρατιωτικὸν ὡς τὸ ἡμέτερον.»

*
**

Ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Κράτους, ὀλίγον τὸν ἐμελλε· μάλιστα δὲ ἐπεγέλα. Γέρων τις στρατιώτης ἐφωράθη ἔχων τὸ ἐκ μαργαριτῶν περιδέριον τῆς Παναγίας τοῦ Ποσοδάμου. Ὁ στρατιώτης διεικνέτο ὅτι ἀφ' ἐαυτῆς ἡ Παναγία ἀφείλετο τοὺς μαργαρίτας ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ τῆς καὶ τοὺς προσέφερεν εἰς αὐτόν. Ἐν συντόμῳ, τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς θαῦμα· καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνετο εἰς τὸν κληρὸν· «Τέλος πάντων, τὸ παραδέχομαι ὡς θαῦμα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἀρκεσθῆ εἰς αὐτὸ καὶ μόνον ὁ στρατιώτης μου.»

*
**

Αὐτὸς οὗτος λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἔγραφεν ἐν τῇ Τέχνη τοῦ βασιλεύειν· «Ἀνεπιτηδεϊότατον λέγω τὸν βασιλέα, ὅστις ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ὑπηκόους του κατὰ χρῆσιν θρησκείας· ἀφρονα δὲ τὸν ἔχοντα θρήσκευμα... Ἡ ἀληθὴς θρησκεία παντὸς ἡγεμόνος θέλει τῶν ἀνθρώπων τὸ συμφέρον καὶ τὴν δόξαν τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ. Ἄλλην παρ' αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ ἐγκολποῦται· ἀλλ' ὀφείλει ὅμως νὰ τιμᾷ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατ' ἐπιφάνειαν καὶ παροδικῶς, ἵνα μὴ δίσταται ἀπὸ τῶν φυλαττόντων καὶ περιπτυσσομένων αὐτὴν. Ἄν φοβῆται τὸν Θεόν, ἢ, ἵνα εἶπω ὡς αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἱερεῖς, ἂν φοβῆται τὴν κόλασιν, ὡς Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. εἰς τὰ γηρατεῖά του, ἀποδειλιᾷ, καθίσταται ἄξιος κ α π ο υ κ ἰ ν ο ς... Πρόκειται περὶ συνθήκης μετὰ τινος ἄλλου κράτους; Ἄν ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι εἴμεθα χριστιανοί, ἀπωλέσαμεν τὰ πάντα· πάντοτε ἔρμαια τῶν ἄλλων θὰ γινώμεθα. Ὁ πόλεμος μάλιστα εἶναι ἔργον, ὅπου ἐλάχιστος θρησκευτικὸς ἐνδοιασμός εἶναι ἱκανὸς τὰ πάντα νὰ φθείρῃ. Τίς ἀνθρωπος τῶντι τίμιος θὰ ἐξήρχετο ποτὲ εἰς πόλεμον, ἂν δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιβάλλῃ κανόνας παρέχοντας δικαίωμα λεηλασίας, πυρπολήσεως κοὶ σφαγῆς;»

*
**

Συνιστᾷ λοιπὸν εἰς τὸν ἀνεψιὸν τὴν ψυχροτάτην ἀδια-

φορίαν πρὸς τὴν θρησκείαν. Ἐπειτα μεταβαίνει εἰς τὸ περὶ Δικαιοσύνης μέγα ἐπίσης κεφάλαιον. Ἡ Δικαιοσύνη εἶναι τὸ ἐγκαλλώπισμα καὶ ἐν ταύτῳ τὸ προπύργιον τοῦ οἰκτροῦ τούτου κόσμου· ἀλλὰ καὶ περὶ ταύτης ὁ μέγας βασιλεὺς λαλεῖ, ὡς περὶ τῆς θρησκείας, ἀνευλαβῶς· ὡς ἂν ἦτο μόνος αὐτὸς ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Δι' αὐτὸν τὰ πάντα, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. Αὐτὸς ἡ ἀρχή, αὐτὸς τὸ μέσον καὶ αὐτὸς τὸ τέλος παντὸς πράγματος. Ἄουστόλως σὲ λέγει· «ἐγεννήθην φιλόδοξος, καὶ οὐδὲν ἀνέχομαι τὸ ἐνοχλοῦν με ἐντὸς τοῦ Κράτους μου· τούτου δ' ἕνεκα καὶ ἠναγκάσθην νὰ θεσπίσω νέον κώδικα.»

*
**

«Εἰς τοὺς ὑπηκόους, ἀνεψιέ, ὀφείλομεν δικαιοσύνην, ὡς αὐτοὶ ὀφείλουσι σέβας πρὸς ἡμᾶς. Ἐννοῶ, φίλτατέ μοι, ὅτι πρέπει νὰ εἴμεθα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἡμῶν, δίκαιοι, ὅταν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἀνατρέπη τὰ ἡμέτερα δικαιώματα, μηδὲ βλάβη τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν. Διότι οὐδεμία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἰσότης μεταξὺ τοῦ δικαιώματος τοῦ μονάρχου, καὶ τοῦ τῶν ὑπηκόων ἢ δούλων. Προκειμένου ὅμως περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης μεταξὺ ὑπηκόων, ὁ μονάρχης πρέπει νὰ ἦναι ἀπροσωπώλητος καὶ ἀκράδαντος. Οὕτω καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ ἐφεκῶμεν παρὰ τοῦ λαοῦ λατρείαν, προσέχοντες ἐν τούτοις μὴ δουλωθῶμεν εἰς τὴν δικαιοσύνην ἡμεῖς αὐτοί.»

*
**

«Πρὸ πάντων μὴ ἐμπιστεύου εἰς τὰ Βουλευτήρια. Τὸ ἀγγλικὸν Συλλαλητήριον ὅποτον τερατῶδες ἀποκῆμα! καὶ τὸ τῶν Παρισίων ὅποτος ὀλέθριος θεσμός! Ὁ δεσπότης πρέπει νὰ ἦναι δραστήριος, πεφωτισμένος, ἀκλόνητος ἐν τῇ θελήσει του. Εἰς κράτος δεσποτικὸν εἶναι χρεῖα πλειόνων ἀρετῶν, ἢ εἰς μοναρχικὸν κράτος. Ὁ αὐλικὸς κολακεύει τὸν μονάρχην, θεραπεύει τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ, καὶ οὕτω τὸν ἐξαπατᾷ· ἐνῶ ὁ δούλος γονυπετεῖ ἐνώπιον τοῦ δεσπότη, καὶ ἐξ εὐτε λιζόμενος τὸν φωτίζει· ὠφελιμώτερον λοιπὸν εἰς πάντα μέγαν ἄνδρα εἶναι τὸ βασιλεύειν δεσποτικῶς, ἀλλὰ θλιβερώτερον εἰς πάντα λαὸν τὸ ζῆν ὑπὸ τοιαύτην κυβέρνησιν.»

*
**

Ταύτας πρεσβεύων τὰς ἀρχάς, ἐξηγηριούτο θηριωδῶς ὁσάκις ἐτόλμα τις νὰ τὰς προσβάλῃ. Ἐσπέραν τινά, εἶχε συναναστροφήν εἰς τὸ ἀνάκτορον, καὶ ἐφαίνετο εὐθυμώτατος· ὅτε νέος τις, ἀκόλουθος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, καλήσας μεταξὺ λόγων περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, καὶ ἀνακηρύξας τὰς ἐλευθερίας τοῦ μέλλοντος χρόνου, εἶδε τὸν βασιλέα ἀκροώμενον αὐτὸν ἐν ἄκρῳ σιγῇ· ἀφοῦ δ' ἔπαυσε λαλῶν. «Κύριε, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς· καὶ χθές, εἰς τὸν αὐτὸν ἐδῶ τόπον ὅπου ἴστασθε, ἦτό τις ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων τοῦ στρατοῦ μου. Ἡθέλησε κ' ἐκεῖνος, ἀλλὰ πολὺ δειλότερον παρ' ὅσον ὑμεῖς, νὰ εἶπῃ λόγους ἐξ αὐτῶν τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν. Γινώσκετε τί τὸν συνέβη; Τὸ πρῶτὸ σήμερον ἀπηγγονίσθη εἰς τὸ φρούριον. Καὶ τόσον φοβερὰ κατέστη ἡ μορφή τοῦ δεσπότη λέγοντος ταῦτα, ὥστε κατέλαβε τὸν νεαρὸν διπλωμάτην τρόμος ταρτάρειος.

*
**

Ἄξιός δὲ ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι ἄλλο εἶναι ὁ τῆς πολιτικῆς ὀρισμός τοῦ Φρειδερίκου Β'. «Τὴν λέξιν πολιτικὴ ἐννοῶ, ἀνεψιέ, σημαίνουσαν τ ἔ χ ν η ν τοῦ ἐξαπατᾶν· δι' αὐτῆς πρέπει νὰ ὠφελῆται τις, ἢ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, ἢ ἐξ ἴσου τοῦλάχιστον. Μὴ αἰσχύνου συμμαχῶν ἐπὶ σκοπῷ νὰ πε-

ριέλθη εἰς σὲ μόνον ὄλον τὸ ὄφελος. Μηδὲ περιπέσης εἰς τὸ παχυλὸν σφάλμα τοῦ μὴ ἐγκαταλείπειν τοὺς συμμάχους, ἐάν ποτε ἴδῃς ὅτι συμφέρει νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃς· πρὸ πάντων δὲ φύλαττε ἀπαρασαλεύτως τὸ ἀξίωμα, ὅτι ἀπογυμνοῦντες τοὺς γείτονας, ἀποστεροῦμεν αὐτοὺς τῆς δυνάμεως τοῦ βλάπτειν ἡμᾶς.»

*
**

Καὶ κατωτέρω.

«Τὴν καλὴν του πρέπει πάντοτε νὰ δεικνύῃ ὄψιν εἰς τὸ δημόσιον πᾶς ἡγεμῶν ἀσχολοῦ λοιπὸν εἰς τοῦτο μετὰ πάσης σπουδῆς. Ἐγώ, ὅτε ἤμην βασιλόπαις καὶ ὄχι ἀκόμη βασιλεύς, ὀλίγιστον ἐτερπόμεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δίαίταν· ἡγάπων τὰς ἀναπαύσεις μου, τὰ καλὰ φαγητά, καὶ συνεχῶς, λίαν συνεχῶς δὲν ἀπεῖχον οὐδὲ σπιθαμὴν ἀπὸ τοῦ ἔρωτος. Ἀφοῦ ὅμως ἐβασίλευσα, πάντες μὲ εἶδον στρατιώτην, φιλόσοφον καὶ ποιητὴν· ἐκοιμώμην ἐπὶ ἀχυροστρώματος, ἔτρωγα κριθινὸν ἄρτον ἐν τῷ στρατοπέδῳ μου. Ἐφαινόμην περιφρονῶν τὰ θέλητρα τῶν γυναικῶν. Σήμερον δὲ, περιοδεύων, οὐδέποτε προσλαμβάνω σωματοφύλακας· καὶ ὁδοιπορῶ νύκτα καὶ ἡμέραν· οἱ ἀκόλουθοί μου εἶναι ὀλίγιστοι, ἀλλ' ἐκλεκτότατοι· τὸ ὄχημά μου ἀπλούστατον, ἀλλὰ καλῶς ἐξηρητημένον, καὶ ἐν αὐτῷ κοιμῶμαι ὡς εἰς τὴν κλίνην μου. Φαίνομαι ὡς παρορῶν τὰ τῆς εὐζωίας· οἱ περὶ τὴν τράπεζάν μου εἶναι ὅλοι τρεῖς· εἰς ὑπηρετίας, εἰς μάγειρος, καὶ εἰς περματοποιός. Ἐγώ αὐτὸς παραγγέλλω ὅ,τι φαγητὸν ὀρέγωμαι, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν ἀδικοῦμαι, ἐπειδὴ γνωρίζω παντὸς τόπου τὰ καλὰ, καὶ ζητῶ ὅ,τι προάγῃ ἐξαιρετὸν κυνήγιον, ἢ κρέατα, ἢ ἰχθῦς. Ὅπου ἂν καταλύσω, πάντοτε παρίσταμαι ὡς κεκοπιакώς, καὶ παρουσιάζομαι εἰς τὸν λαὸν ἡμελημένος καὶ κακῶς ἐκτενισμένος. Αὐτὰ ὅλα σὲ φαίνονται ὡς τίποτε, ἀλλ' ὅμως πολλάκις ἀποτελοῦσιν ἀπιστεύτους ἐντυπώσεις.

*
**

«Εἰς πᾶν ὅ,τι πράττω, προσέχω πάντοτε νὰ φαίνεται ὅτι ἡ τῶν ὑπηκόων μου εὐημερία εἶναι ἡ μόνη μου μέριμνα. Ἀποτείνω τὸν λόγον εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως, εἰς εὐπατρίδας τε καὶ εἰς πάντα πολίτην, ἢ καὶ ἐργάτην ἀπλοῦν, ἐρωτῶν περὶ πάντων λεπτομερέστατα. Θὰ ἤκουσες, προσφιλές μοι ἀνεψιέ, τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀνθρώπων τὰς περὶ ἐμοῦ εὐνοϊκωτάτας κρίσεις. Ἐνθυμεῖσαι τὸν εἰπόντα, ὅτι πολλή μου ἡ καλωσύνη τόσοσὺν κόπον λαμβάνοντος μετὰ μακροχρόνιον τοιοῦτον· ἐνθυμεῖσαι δὲ καὶ τὸν οἰκτειρήσαντά με μετὰ πόνου ψυχῆς, ὅτι εἶδε τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ ἐπενδύτου μου, καὶ τῆς τραπέζης μου τὴν λιτότητα. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος! ἠγνόει ὅτι ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην ἐκεῖνον ἐφόρουσιν ἄλλο ἐνδυμα καλόν, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἠδύνατό τις νὰ ζήσει, ἂν δὲν εἶχεν εἰς τὸ γεῦμα κρέας μόσχου καὶ χοιροῦ.»
(τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές.)

ΕΡΡΙΚΟΣ ΑΙΝΕ

Ὁ Ἐρρίκος Ἄϊνε ἐγεννήθη τὴν 13 Δεκεμβρίου 1779. Ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας ἐδείκνυτο ζωηρὸν χαρακτῆρα, καὶ ὀξὺ πνεῦμα. Δωδεκαετῆς ἔγραψε τοὺς πρώτους στίχους του. Πρώτη διδασκαλίσα αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ του. Κατὰ τὸ 1819 μετέβη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βόννης. Ἄλλ' ἡ νομολογία καὶ αἱ λίαν

σοβαρὰ μελέται τῷ ἀπήρσκειν, δι' ὃ ἐνησχολεῖτο μετὰ ζέσεως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλολογοίαν.

Κατ' ἀρχὰς οἱ πρώτοι αὐτοῦ στίχοι ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὑπὸ ψευδώνυμον. Μετὰ τινα καιρὸν ἐξέδωκε συλλογὴν ποιήσεων, τὴν *Buch der Lieder*, τοχούσαν εὐνοϊκωτάτης ὑποδοχῆς. Κατὰ τὸ 1825 ἐγένετο διδάκτωρ τὰ νομικά. Κατὰ δὲ τὸ 1827 ἐδημοσίευσεν τοὺς δύο τόμους τῶν *Reisebilder*, ὧν τὸσαῦτα ἦτο ἡ ἐπιτυχία, ὥστε καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν περὶ αὐτοῦ μόνον ἐγένετο λόγος. Τὴν 31 Ἀυγούστου 1841 ἐνυμφεύθη μετὰ τῆς Ματθίλδης Μιράτ, ὠραίας κόρης, ἣν περιπαθέστατα ὁ Ἄϊνε ἡγάπα.

Ὁ Ἄϊνε προσεβλήθη ὑπὸ ἀσθενείας τὸ 1844. Ἀσθενῶν ἐποίησε τὸ θαυμάσιον ποίημά του Ἄ τ τ α Τ ρ ὀ λ, τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ 1847.

Ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη βασανισθεὶς ὑπὸ τῆς ὀδυνηρᾶς ἀσθενείας του, ἀπεβίωσε τὴν πέμπτην πρωϊνὴν ὥραν τῆς 17 Φεβρουαρίου 1856. Ἐνόησε τὸν θάνατόν του καὶ τὸν περιέμενεν ἀταράχως. Ἡ δημοσιευομένη ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τοῦ «Ἀττικῷ Μουσεῖου» εἰκὼν παριστᾷ αὐτὸν ἐν τῇ ἔδρᾳ του καθήμενον, κατὰ τὸ μακρὸν τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ διάστημα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Vademegum· ἦτοι ἔλεγχος τῆς κρίσεως τῶν κριτῶν τοῦ παιδαγωγοῦ μου τῆς παιδαγωγικῆς Χ. Παπαδοπούλου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἑλλην. γραμματικῆς Π. Οἰκονόμου διευθυντοῦ τοῦ ἐν Λαρίσση διδασκαλείου ὑπὸ Ἀριστείδου Κ. Σπαθᾶκη καθηγητοῦ. Ἐν Ἀθήναις 1884.

Ὁ γνωστὸς ἄριστος καθηγητὴς κ. Ἀρ. Σπαθᾶκης διὰ τοῦ ἀνωτέρω Βιβλίου ἔλεγχεν ὡς αὐτὸς λέγει τὴν ἀμαθείαν καὶ κακοβουλίαν τῶν κριτῶν τοῦ παιδαγωγοῦ του.

Λογοδοσία τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς εταιρίας τῶν φίλων τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῶν ἐταίρων συγκροτηθεῖσαν τῆ 5 Φεβρουαρίου 1884 ἐν Ἀθήναις ἔτος 1900.

Ὁ ὑψηλὸς σκοπὸς τῆς εταιρίας ταύτης εἶνε ἄξιος ἐνθέρμου ὑποστηρίξεως παρὰ τῶν φίλων τῆς προόδου τῶν συναισθανομένων τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀλληλοβοηθείας καθήκον, ποθοῦντων δὲ κ' ἐπιδικῶν τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος.

Νομίσματα τῶν ἀδελφῶν Μαρτίνου καὶ Βενεδίκτη Β'. Ζαχαριῶν δυναστῶν τῆς Χίου. 1314-1329. ὑπὸ Π. Λάμπρου ἐν Ἀθήναις τύποις ἀδελφῶν Περρῆ 1884.

*Ἀλληλογραφία «Ἀττικῷ Μουσεῖου».

Κ. Γ. Παλάζιον παρὰ τοῦ κ. Ν. Μ. ἐλήφθησαν δρχ. 100 : σὰς εὐχαριστοῦμεν. Ν. Γ. Ν. Κέρκυρα. Πρὸς τοὺς 4 νέους συνδρομητὰς ἀπεστάλησαν τὰ ἐκδοθέντα φυλλάδια ὡς καὶ οἱ 2 τόμοι τοῦ ἀ. ἔτους· ἐλήφθησαν δρχ. 70 παρὰ τοῦ κ. Σ. Β. σὰς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. Χ. Π. Φαμαγοῦσταν. Ἡ διατριβὴ σας ἐλήφθη· δημοσιευθῆσεται προσεχῶς. Α. Δ. Κων/πολιν. Δι' ἡμερολόγια ἀποτανθῆτε εἰς τοὺς ἐνταῦθα γνωστοὺς ἐκδότας αὐτῶν.